

Zápis

z obhajoby disertační práce pana **Mgr. Jakuba Trnky**

konané dne 6. ledna 2014

téma práce: „**Kant a Husserl o transcendentálním charakteru zkušenost**“

přítomní: dle prezenční listiny

Předseda komise **Prof. PhDr. Pavel Kouba** zahájil obhajobu a představil přítomným kandidáta.

Školitel **Doc. RNDr. Josef Moural, CSc.**, představil doktoranda a seznámil komisi s uchazečem a jeho disertační prací.

Kandidát seznámil přítomné se svou disertační prací. Sdělil zejména: práce má tři základní roviny: 1) Fenomenologická interpretace Kanta, jejímž cílem není přiblížit Kanta k fenomenologii, ale připravit jeho obhajobu proti Husserlově kritice. 2) Náčrt Husserlovy transcendentální pozice a vysvětlení Husserlovy motivace ke kritice Kanta – jde o pokus vyrovnat se s vlastní dřívější pozicí před „transcendentálním obratem“. 3) Polemika s dosavadní literaturou k tématu „Kant – Husserl“. Cílem práce je zbourat předsudky v posuzování vztahu Kanta a Husserla.

Poté oponenti přednesli závěry svých posudků:

Doc. Karel Novotný, MA, PhD. ocenil, že kandidát dokázal zhodnotit problematiku z odstupe a napsal práci ve srozumitelném a jasném stylu. Kladem je také, že práce obsahuje výraznou filosofickou tezi, která celou práci sjednocuje. Vytkl, že interpretaci Kanta nebyl zmíněn Heidegger, přestože byl zřejmě inspirací. Kandidát se také nevyrovnal s různým pojetím času u Kanta a ve fenomenologii.

Dr. phil. habil. Jindřich Karásek, Dr., rovněž ocenil srozumitelnost předložené práce. Vyzdvihl také záměr práce poukázat na různá interpretační klišé a klasifikaci obvyklých omylů. Pochválil výklad Kantovy teorie transcendentálního předmětu. Ocenil také poukaz na Husserlovy přehmat a vyjádřil souhlas s identifikací motivace Husserlovy kritiky Kanta. Charakteristiku rozdílů pozic Kanta a Husserla považuje za velmi přesnou. Výhrady: interpretace je inspirována Heideggerem, tento fakt však není zmíněn. Kantovi jsou cizí distinkce ontický – ontologický a přirozený postoj – transcendentální postoj. Autor práce přejal Heideggerův omyl spočívající

v důrazu na obrazotvornost jako na základní schopnost. Oponent poukázal na problematičké používání pojmu „empirického“ v práci.

Kandidát Jakub Trnka na posudky oponentů odpověděl:

Oba oponenti poukazují na inspiraci Heideggerem. Ta inspirace však není přímá, naopak, kandidát má k Heideggerovi mnoho výhrad – např. včítání konečnosti do Kantovy pozice. Ústřední teze interpretace není heideggerovská: rozlišení transcendentální a empirické roviny předmětné konstituce. Pojmy ontický – ontologický nepocházejí od Heideggera, v práci jsou použity v Husserlově smyslu (ontický = obsahový). Podobně použit ve výkladu Kanta novější pojem intencionality, v literatuře je to běžné. Souhlas s odlišnostmi v pojetí času, lze však najít styčný bod – celkovost. I u Kanta je čas nějakým jednotným celkem, čas je jeden. Je jen jedna zkušenost stejně jako jeden čas a jeden prostor. Co se týče vztahu obrazotvornosti a jednoty apercepce: oponent poukázal na nejednoznačnost u Kanta. Citoval konkrétní vyjádření z Kritiky čistého rozumu, které umožňují předloženou interpretaci (vůči níž měl oponent výhrady).

Diskuse:

Jindřich Karásek: nesouhlas, že Kant je v otázce jednoty apercepce nejednoznačný.

Karel Novotný: poukaz na to, že kandidát se chce od začátku vyhnout subjektivismu, chce jej nahradit transcendentální jednotou času, tímto cílem je jeho interpretace Kanta ovlivněná.

Jakub Trnka: identita subjektu předpokládá transcendentální syntézu, cílem není transcendentální identitu vytěsnit, ale pojmout ji jinak.

Jiří Chotaš: je nutné rozlišovat syntetickou a analytickou syntézu apercepce. Problém je textově nerozhodnutelný. Navrhl problematiku více rozpracovat, pokud by práce měla být publikována.

Pavel Kouba: v problematice apercepce lze klást různé akcenty: jiný důraz klade kandidát, jiný oponent J. Karásek. Je to umožněno dualismem, který je u Kanta přítomen. Problém vidí v propojení transcendentální a empirické roviny. Není zřejmé, jakou tezi zde vlastně kandidát hájí.

Jindřich Karásek: znovu připomněl odlišné pojetí pojmu „empirického“

Jakub Trnka: poukázal na to, že odlišné použití pojmu „empirického“ se v práci vyskytuje jen na dvou místech a je tam na to upozorněno. Dále dodal, že Kant transcendentální a empirickou linii nerozlišuje dostatečně a že se právě o toto rozlišení v práci snažil.

Pavel Kouba: problém spojení dvou linií je problémem předkládané disertace, nikoli problémem Kantovým.

Jakub Trnka: problém empirické zkušenosti je složitější než problematika transcendentální konstituce a nedá se rozřešit poukazem na transcendentální konstituci. Právě na to chtěl v práci upozornit.

Pavel Kouba: objektivita, nezávislost na zkušenosti, věc o sobě – klíčové pojmy, jež jsou v práci používány bez vyjasnění vzájemného vztahu, což přispívá k nejasnosti vztahu transcendentální – empirický.

Jindřich Karásek: Kant samozřejmě uznává, že transcendentální analýza nemůže vysvětlit konkrétní podobu předmětu, jen jejich předmětnost, předmětný charakter.

Josef Moural: Kant by i měl zájem dotáhnout to až po schopnost poznávat jednotliviny.

Jiří Chotaš: ohledně empirie by se muselo jít do jiné knihy, ale to je na jinou práci.

Jakub Trnka: ještě jiný problém než transcendentální a empirie je členění zkušenosti, které je mezi těmito rovinami (např. členění figura – pozadí).

Jakub Čapek: je hlavním sdělením práce, že Heidegger a Kant mají k sobě blízko, protože je zajímá celek (čas), zatímco Husserl zajímá vztah k předmětu? Lze Kanta a Heideggera opravdu sblížit? Jednota času a celkovost času – čím se liší? To, že zkušenost je jedna, ještě neznamena, že je jediná.

Jakub Trnka: celkovost je silnější pojem než jednota. Cílem bylo odlišit obecnou jednotu od partikulárních jednot, proto zvolen pojem celku. Heideggerovská koncepce zkušenosti vykazuje podobnosti s Kantovou.

Vyhlášení výsledku tajného hlasování:

počet členů komise: 5

přítomno členů komise: 5

kladných hlasů: 5

Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.).

Zapsala: Pavla Toráčová

Podpis předsedy komise:

